

Briefadvies

Regelgevende ingrepen voor de omzetting van de richtlijn betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa (2024/2881)

Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

Datum van goedkeuring 26/11/2025

Volgnummer 2025 | 027

Coördinator + e-mailadres francis.noyen, francis.noyen@minaraad.be

Minaraad

Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88 bus 15
1000 Brussel
T 02 558 01 30
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

Dhr. Jo Brouns
Vlaams minister van Omgeving en
Landbouw
Seven – 7de verdieping
Koning Albert II laan 7
1210 Sint-Joost-ten-Node

Uw bericht van:

21 oktober 2025

Uw kenmerk:

25-4511

Datum:

26 november 2025

Ons kenmerk:

01/K2/2025/0376

Betreft: Advies over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Decreet van 5 april 1995 houdende Algemene Bepalingen inzake Milieubeleid en het ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne

Mijnheer de minister,

Op 21 oktober 2025 heeft de Minaraad uw adviesaanvraag ontvangen over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne. De adviestermijn bedroeg 30 dagen.

Beide (voor)ontwerpen voorzien in de omzetting van de Europese Richtlijn betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa (Richtlijn 2024/2881) in Vlaamse regelgeving.¹ Deze richtlijn stelt strengere luchtkwaliteitsnormen voor 2030 vast, als een tussenstap naar de doelstelling van nul-verontreiniging in 2050 en naar een gifvrij milieu.² De richtlijn verplicht de lidstaten ertoe om routekaarten en plannen voor de luchtkwaliteit op te stellen. Tegelijk worden de eisen voor monitoring en modellering van de luchtkwaliteit aangescherpt om het beheer, de preventie en de handhaving van de luchtkwaliteit te verbeteren.

De huidige Europese luchtkwaliteitsnormen – die naast gezondheidseffecten ook rekening houden met economische en technische haalbaarheid – werden in 2024 op veel plaatsen in Vlaanderen gerespecteerd.³ De bestaande luchtverontreiniging heeft evenwel nog steeds impact op de gezondheid. Fijn stof, stikstofdioxide en ozon zijn de drie stoffen met de grootste gezondheidsimpact in Vlaanderen. In 2024 waren er naar schatting ongeveer 2700 vroegtijdige

¹ Europese Unie. (2024, 23 oktober). *Richtlijn (EU) 2024/2881 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa (herschikking)*. Publicatieblad van de Europese Unie, L-serie, 20.11.2024. Geraadpleegd op <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2881/oj>

² Europese Commissie. (2021, 12 mei). *EU Action Plan: Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil*. COM(2021) 400 final. Geraadpleegd op <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0400>

³ Enkele stoffen zijn nog niet volledig in orde met de huidige EU-normen:

- Voor ozon worden de langetermijndoelstellingen overal overschreden.
- Ammoniak overschrijdt het kritieke niveau voor de vegetatie op bijna de helft van de meetplaatsen.
- Voor arseen noteren we op twee van de drie meetplaatsen in de omgeving van Hoboken concentraties boven de Europese streefwaarde.

sterfgevallen door fijn stof (PM_{2,5}), 1600 vroegtijdige sterfgevallen door ozon (O₃) en 800 vroegtijdige sterfgevallen door stikstofdioxide (NO₂).⁴

Het voorontwerp van decreet is gericht op een wijziging van het Decreet van 5 april 1995 houdende Algemene Bepalingen voor het Milieubeleid (DABM). Met wat voorligt wordt de Wet van 28 december 1964 op de Bestrijding van Luchtverontreiniging opgeheven. De wijziging verankert bovendien ook de rechtsgrond voor de omzetting van Luchtkwaliteitsrichtlijn en zorgt voor een kader voor de opmaak van een luchtbeleidsplan, een luchtkwaliteitsplan, een routekaart inzake luchtkwaliteit en een emissiereductieprogramma.

De eigenlijke omzetting van de bepalingen en normen van Richtlijn 2024/2881 wordt opgenomen in het voorliggend ontwerp van besluit, dat gericht is op wijziging van het VLAREM II. De lidstaten moeten deze nieuwe normen uiterlijk op 11 december 2026 omzetten in nationale wetgeving.

De Minaraad gaat akkoord met de voorgestelde wijzigingen, maar wijst op het risico van het wegvallen van de juridische basis voor bepaalde klimaatmaatregelen enerzijds en anderzijds op het gegeven dat volgens modelleringen met het huidige luchtbeleidsplan de strengere normen in 2030 niet gehaald zullen worden in een beperkt aantal specifieke gebieden (zoals *street canyons*).

De omzetting voorziet expliciet in de opheffing van de Wet van 28 december 1964 betreffende de Bestrijding van de Luchtverontreiniging. De rechtsgrond voor de omzetting van de Richtlijn wordt verankerd in het DABM, meer bepaald in de nieuwe titel IX 'Lucht'. Bepaalde verplichtingen en verwijzingen (o.a. richting VEKA), zoals die in artikel 9 van de Wet op de bestrijding van Luchtverontreiniging⁵, worden evenwel mogelijk niet volledig afgedekt door de nieuwe bepalingen. Als de wet aldus wordt opgeheven zonder dat voor alle bestaande verplichtingen een nieuwe rechtsgrond wordt voorzien, ontstaat er volgens de Minaraad een risico op het wegvallen van de juridische basis voor bepaalde klimaatmaatregelen.

De omzetting van de Luchtkwaliteitsrichtlijn brengt o.a. strengere grenswaarden voor 2030 met zich mee. De modelleringen die uitgaan van de maatregelen zoals opgenomen in het bestaande Vlaams Luchtbeleidsplan 2030 tonen aan dat de strenge normen in 2030 gehaald zullen worden met uitzondering van beperkte overschrijdingen voor NO₂ in specifieke gebieden.⁶ Momenteel is het onduidelijk in hoeverre bijkomend beleid op vlak van klimaat, PAS, de nieuwe *Green Deal Binnenvaart*, Europese regelingen rond walstroom, etc. zorgen voor bijkomende reducties in deze specifieke gebieden. Daarnaast stelt het Voortgangsrapport uit 2021 o.a. dat *"Een verdere daling van de NO₂ concentraties hangt af van de implementatie van de maatregelen rond wegverkeer (aanpak emissiefraude, vergroening park, daling aantal kilometers, elektrificatie bussenpark De Lijn, emissievrije stedelijke logistiek)"*. In de praktijk lopen verschillende acties vertraging op (bijvoorbeeld de elektrificatie van het bussenpark van De Lijn en de maatregel *"emissievrije*

⁴ <https://vmm.vlaanderen.be/feiten-cijfers/lucht/evolutie-uitstoot-en-luchtkwaliteit>

⁵ Artikel 9 luidt: *"In afwijking van artikel 6 en artikel 10 legt het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap aan de erkende technicus een administratieve geldboete op wegens het niet naleven van de door of krachtens deze wet opgelegde meldingsplichten inzake de keuring en het onderhoud van een centraal stooktoestel. Deze administratieve geldboete bedraagt minimaal 500 euro en maximaal 10.000 euro."*

⁶ Vlaamse Regering. (2023). *RL luchtkwaliteit en LBP – nota* (VR 2023 0610 DOC.1300/1). Vlaamse Regering. Beschikbaar via: <https://themis.vlaanderen.be/files/651ed7360ea9b4000d000358/download>

⁷ Vlaamse Milieumaatschappij. (2021). *Eerste voortgangsrapport over het Vlaams Luchtbeleidsplan 2030*. Erembodegem: Vlaamse Milieumaatschappij. (Depotnummer D/2021/6871/013). Beschikbaar via: <https://www.vmm.be/publicaties/vlaams-luchtbeleidsplan-2030-voortgangsrapport>

stedelijke distributie").⁸ De Vlaamse Regering schrapte op 19 september 2025 ook de geplande verstrengingen voor 2026 en 2028 van de toegangsvoorwaarden tot de lage-emissiezones. Het effect van deze verstrenging werd ingeschat op $-5,6 \mu\text{g}/\text{m}^3 \text{NO}_2$ voor drukke *street canyons*.⁹ De toekomstige norm is $20 \mu\text{g}/\text{m}^3 \text{NO}_2$. In dit kader wijst de Minaraad ook op een recent arrest van het Grondwettelijk Hof, waarbij het uitstel van de lage-emissiezone in Brussel werd geschorst omdat dit uitstel een aanzienlijke achteruitgang zou betekenen van het recht op gezondheid en het recht op een gezonde leefomgeving.¹⁰

De Minaraad gaat ervan uit dat de aangekondigde actualisatie van het Luchtbeleidsplan 2030 voldoende maatregelen zal bevatten, zodat overschrijdingen, vastgesteld volgens referentiemeetmethoden, conform artikel 11 van de Richtlijn, worden vermeden en de 2030-doelstellingen effectief en tijdig gehaald zullen worden.

De Minaraad stelt vast dat zijn advies uit 2021 over mogelijke bijkomende maatregelen voor de reductie van stikstofoxiden en fijn stof,¹¹ nog steeds een inspiratiebron kan zijn voor een afwegingskader en een maatregelenpakket voor o.a. het wegverkeer en huishoudelijke houtverbranding.

Met de meeste hoogachting,

Guido Mulier
Voorzitter Minaraad '26

⁸ Vlaamse Milieumaatschappij. (2023). *Tweede voortgangsrapport over het Vlaams Luchtbeleidsplan 2030*. Aalst: Vlaamse Milieumaatschappij. (Depotnummer D/2023/6871/027). Beschikbaar via: <https://vmm.vlaanderen.be/publicaties/vlaams-luchtbeleidsplan-2030-voortgangsrapport-2023>

⁹ Degrauwe, B., Hofman, J., Vranckx, S., & Van Zeebroeck, B. (2024). *Standaardeffecten van lokale mobiliteitsmaatregelen op luchtkwaliteit* (Ref. 2310356/MAP). Vlaamse Milieumaatschappij & VITO. Beschikbaar via: <https://vmm.vlaanderen.be/publicaties/standaardeffecten-van-lokale-mobiliteitsmaatregelen-op-luchtkwaliteit>

¹⁰ Grondwettelijk Hof. (2025, 11 september). *Arrest nr. 115/2025 betreffende de schorsing van het uitstel van de lage-emissiezone in Brussel wegens schending van het recht op gezondheid en een gezond leefmilieu*. Belgisch Staatsblad. Geraadpleegd op <https://www.const-court.be>

¹¹ Minaraad, SALV & SERV. (2021, 23 december). *Mogelijke bijkomende maatregelen voor de reductie van stikstofoxiden en fijn stof* (Advies nr. 2021-030). Geraadpleegd op <https://www.minaraad.be/themas/hinder/bijkomende-luchtkwaliteitsmaatregelen-adviesvraag>